

Joanna Kociuba

Jarosław, st. 71, gm. loco, woj.
przemyskie, AZP 103-83/-

Informator Archeologiczny : badania 29, 121-122

1995

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

również resztki słupów nr 9-10, przylegających do fundamentu od strony północnej (część południową wybrano w 1994 r.). Znaleziono tam ok. 500 ułamków naczyń toczonych, w tym pokrytych polewami i pobiałą, oraz części kafli płytowych i miskowych, dachówek, płytek posadzkowych, naczyń szklanych, haków żelaznych, okucia miedzianego oraz płaskiego przedmiotu drewnianego.

W wykopie zachodnim wystąpiły resztki gruzowiska dworu z XV w. oraz płytka jama (obiekt 9), która może być pozostałością po zwałonej konstrukcji tej budowli.

W obu wykopach odkryto 14 ułamków naczyń kultury pomorskiej ze starszego okresu przedrzymskiego oraz 112 fragm. ceramiki całkowicie obtaczanej z XI-1. poł. XIV w.

Występowanie ceramiki pokrytej polewami i pobiałą w dolnych partiach rumowiska dworu średniowiecznego wskazuje na jego istnienie w głąb 1. poł. XVI w. Natomiast następny obiekt podpiwniczony wybudowano zapewne w latach 1530-1540.

Materiały znajdują się w Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie.

Przewiduje się dalsze badania ratownicze.

Jarosław, st. 71
gm. loco, woj. przemyskie
AZP 103-83/—

Muzeum w Jarosławiu.

Badania prowadziła mgr Joanna Kociuba. Finansowane ze środków Zarządu Miasta Jarosławia. Pierwszy sezon badań. Późnośredniowieczna kolegiata p. w. Wszystkich Świętych.

Badaniami objęto relikty kolegiaty zlokalizowanej w zachodniej pierzei rynku. Data budowy kościoła jest nieznaną, powstał prawdopodobnie po 1375 (data lokacji miasta), a przed 1440 r. (pierwsza znana wzmianka). Rozebrany został w 1807 r. z powodu złego stanu technicznego. Jest to obecnie najstarszy znany relikw zabudowy średniowiecznej w Jarosławiu, nierozzerwalnie związany z akcją lokacyjną miasta. W 1938 r., w związku z pracami przy demontażu stojącego w miejscu kościoła pomnika, odkopano znaczną część fundamentów. Pozostałością po tych badaniach jest jedynie jedna fotografia i plan sytuacyjny.

Badania w 1994 r. zainicjowane w związku z 620 rocznicą lokacji miały charakter sondażowy. Ich celem było wstępne rozpoznanie obiektu oraz weryfikacja dokumentacji z 1938 r.

Założono 2 wykopy w ten sposób, by przeciąć kolegiatę przez szerokość nawy głównej oraz dostawione od południa i północy kaplice. Wykop 1 założono w celu rozpoznania tzw. krypty fundatorskiej, przylegającej do kolegiaty od południa, oraz południowego fundamentu nawy. Po wybraniu wypełniska natrafiono na fragm. jednej z komór krypty. Od zachodu ścianę komory stanowił mur kamienny z resztkami ceglano-świeckiego sklepienia, od północy — mur nawy głównej. W grubości muru nawy, od poziomu korony muru do wnętrza krypty prowadzi 6 ceglanych stopni. Na dnie krypty posadzka z płytek ceramicznych ułożona jest bezpośrednio na podłożu lessowym. Wnętrze otynkowane jest grubą warstwą zaprawy wapiennej z domieszką okruszków ceglanych. Sprawdzenie wiązania pomiędzy ścianą zachodnią pomieszczenia a fundamentem nawy wykazało jednorodność i jednoczesność budowy. Stwierdzono ponadto przebudowę krypty oraz obniżenie poziomu posadzki, prawdopodobnie podczas prowadzonych prac remontowych w obiekcie po pożarze kościoła w 1625 r. W wypełnisku krypty wystąpił przemieszany z ziemią gruz ceglany, fragm. kości ludzkich, nieliczne fragm. ceramiki, szkła i kafli z XVII-XVIII w.

Wykop 2, założony na przedłużeniu wykopu 1, przecinał fragment nawy głównej, fundament północny kolegiaty i kryptę pod kaplicą Św. Anny powstałą w 1. poł. XVII w. Krypta od północy przylega do fundamentu nawy; do wnętrza prowadziły schody wykonane z luźno ułożonych na nasypie cegieł. Posadzka na dnie wykonana została z płasko ułożonych cegieł. W krypcie znajdował się grób murowany, prostokątny, przesklepiony, zawierający pochówek męczennika, prawdopodobnie fundatora kaplicy. Pochówek był bez wyposażenia. W wypełnisku krypty nie stwierdzono występowania materiału zabytkowego.

Przebadano łącznie ok. 50 m² powierzchni. Pozwoliło to na wstępne rozpoznanie sposobu budowy krypt po stronie południowej i północnej świątyni oraz na częściowe zweryfikowanie zachowanego planu sytuacyjnego z 1938 r.

Kętrzyn, st. III, wykop 1
gm. loco, woj. olsztyńskie
AZP 17-69?

ARCHEO-ADAM

Badania prowadził mgr A. Mackiewicz. Finansowane przez Spółdzielnię Mieszkaniową „Budowlanych” w Giżycku oraz T. i E. Butrymów (inwestorzy prywatni). Pierwszy sezon badań. Miasto, osadnictwo średniowieczne i nowożytne, XIV-XX w.

Prace na st. III — wykop 1 przy ul. Traugutta 1 (d. Angerburgerstrasse) prowadzono od 14 III 1995 do 7 IV 1995 r. Objęły one swym zasięgiem teren działki budowlanej pod szeregowiec usługowo-mieszkalny (numery geodezyjne: 161/1 — własność państwa Butrymów i 161/2 — własność Spółdzielni Mieszkaniowej „Budowlani” z Giżycka) na obszarze dawnego budynku zaplecza gospodarczego hotelu Thuleweit i terenie sąsiednim. Wykonano wykop w kształcie nieregularnego wieloboku o wymiarach ok. 11 x 39 x 15 x 18 x 20 m i średniej głębokości ok. 2 m w części północnej i 3,5 m w części południowej i południowo-zachodniej. Zarejestrowano m.in. relikty budynku stanowiącego zaplecze gospodarcze hotelu Thuleweit. Szczególnie interesujący był fakt wystąpienia dwupoziomowych piwnic, w których podłogi stanowiły ceglane posadzki. Ponadto uchwycono fragm. fundamentów kamiennych w północnej i północno-zachodniej części wykopu, a także niewielki fragm. muru (fundamentu?) ceglano-kamiennego przy profilu południowym. Należy ponadto wspomnieć o reliktach spalonej chaty późnośredniowiecznej przy profilu północnym, w ruinach której tkwił doskonale zachowany dzbanek o barwie ceglastej, stanowiący dobry element datujący (1. poł. XIV w.) dla warstwy, w której zalegał. Poza dzbankiem pozyskano z omawianego stanowiska naczynia ceramiczne, stanowiące dominującą grupę wśród ogólnej masy zabytków ruchomych. Oprócz naczyń zebrano również wiele fragm. kafli — zarówno garnkowych (bardzo nieliczne egzemplarze), jak i plicinowych, oraz płytek podłogowych. Jest to potwierdzenie pewnej prawidłowości, która cechuje miejskie stanowiska średniowieczne i nowożytne. Pozostałe zabytki, noszące miano wydzielonych, reprezentują kości, przedmioty metalowe i drewniane. Wśród kości, w większości przypadków stanowiących odpadki gospodarcze, na uwagę zasługuje półfabrykat do produkcji guzików. Zabytki metalowe reprezentuje cała podkowa, fragm. podkowy, oraz przedmiot metalowy o trudnym do określenia przeznaczeniu ze względu na duży stopień skorodowania. Ostatni typ stanowią zabytki drewniane, reprezentowane przez dwie zatyczki. Należy podkreślić, iż przeprowadzone badania wniosły sporo nowych elementów do dziejów miasta. Przede wszystkim uchwycono poziom najwcześniejszych (pocz. XIV w.) nawarstwień kulturowych związanych z pierwotnym osadnictwem w tym rejonie, pomimo że teren badań nie znajdował się w obrębie murów miejskich. Ponadto uchwycono elementy osadnictwa wczesnonowożytnego, nowożytnego i współczesnego, które były związane głównie z rozwojem i funkcjonowaniem hotelu Thuleweit, a także jego zaplecza, zadokumentowano bowiem zachowane fragm. partii fundamentowych i piwnicznych istniejącej tu do 1945 r. zabudowy.

Dokumentacja znajduje się w Archiwum Państwowej Służby Ochrony Zabytków w Olsztynie oraz Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie (wraz z materiałami).